

22 ביוני, 2026

לכבוד
יו"ר ועדת העבודה והרווחה - ח"כ מיכל מרים וולדיגר
חברי וחברות ועדת העבודה והרווחה

**הנדון: תעסוקת משרתי המילואים – אתגר כלכלי משמעותי וסכנת "האפקט
המצלק" של דור שלם**

נתוני הרקע של המוסד לביטוח לאומי שהוצגו לוועדה מצביעים על תופעה בעלת משמעות אסטרטגית לשוק העבודה בישראל, כמו גם למשרתי המילואים עצמם: קבוצה גדולה של משרתי מילואים, בדגש על צעירים, בראשית דרכם, אינה משולבת כיום בתעסוקה, מתקשה לבסס רצף תעסוקתי יציב וקיים חשש באשר ליכולתה לעשות זאת בעתיד ללא כלים מתאימים. נכון להיום, המדינה אינה מעמידה מענה מספק וסדור לחזרתם של משרתי המילואים לשוק העבודה. עבור המשרתים עצמם מדובר בפגיעה ממשית במסלול החיים המקצועי והאישי. עבור המשק הישראלי, מדובר בסיכון רחב יותר לפיריון ולצמיחה בשנים הקרובות.

הסיכון בולט בעיקר בקרב צעירים בראשית דרכם המקצועית. עבור עובד בתחילת דרכו, תקופה ממושכת מחוץ לשוק העבודה היא תקופה שבה הוא אינו צובר ניסיון תעסוקתי, מפתח פער טכנולוגי, מאבד נטוורקינג מקצועי ומיומנויותיו נשחקות, דבר שעלול להפוך לפגיעה ממשית שאין לה תחליף בשוק העבודה המודרני (נצר, טרם פורסם). פגיעה מצטברת זו מובילה לסיכון המכונה "אפקט מצלק", שזו למעשה פגיעה ארוכת טווח המתבטאת בירידה בכושר ההשתכרות, ביציבות תעסוקתית ובסיכון מוגבר לאבטלה כרונית בעתיד. ניצני המשבר כבר נראים בשטח: כ-41% ממשרתי המילואים בתוכניות שירות התעסוקה דיווחו כי פוטרו או נאלצו לעזוב את מקום עבודתם לאחר השחרור (שירות התעסוקה, 2025). לצד הפגיעה בצעירים, הנתונים מעידים גם על משבר אמיתי בקרב העצמאים המשרתים. לפי הביטוח הלאומי, 28% מהעצמאים במילואים שירתו מעל ל-300 ימים. כשעסק קטן מצמצם את פעילותו לתקופה ארוכה כל כך, המשמעות עלולה להיות איבוד בסיס הלקוחות, פגיעה ברציפות העסקית וקושי לחזור לפעילות מלאה גם לאחר השחרור. לכן, גם במסגרת מענה כולל למשרתי המילואים נדרשת התייחסות ייעודית לעצמאים ולעסקים קטנים.

מדינת ישראל מפצה ומתגמלת את משרתי המילואים, ובמקרים מסוימים מעניקה למשרתים הכנסה הגבוהה מהשכר החציוני במשק למי ששירת ברצף והיה זכאי למענקים. עם זאת, מענה זה אינו מבטיח חזרה למסלול תעסוקתי תקין, ואף עלול להותיר פערים בצבירת זכויות ובהפרשות סוציאליות בקרב מי שאינם מועסקים כשכירים. לכן, נדרש מענה תעסוקתי ארוך טווח שימנע את הפיכת השירות הממושך לפגיעה מתמשכת בקריירה ובעסק של משרת המילואים.

על אף המצב המורכב הדורש התערבות נרחבת, ההשקעה הממשלתית במדיניות פעילה בשוק העבודה - מערך הכלים שנועד לסייע לעובדים באמצעות הכשרות מקצועיות וסבסוד שכר (וינבלום, 2023), עומדת בישראל על כ-0.15% מהתמ"ג בלבד, לעומת כ-0.5% מהתמ"ג בממוצע במדינות ה-OECD (נצר, טרם פורסם). הפער העצום, הנאמד בכ-7.4 מיליארד שקלים בשנה, מותיר את דור הצעירים ללא רשת ביטחון תעסוקתית.

נוכח מערכת הבחירות הצפויה בחודשים הקרובים, וכדי שנושא חשוב זה לא יידחק עד לאחר הבחירות, על הוועדה לוודא שהממשלה מניחה כבר כעת תשתית מקצועית, תקציבית ודרכי פעולה לטיפול בתעסוקת משרתי המילואים.

לאור זאת, אנו קוראים לוועדה לדרוש מהממשלה לפעול מיידית בצעדים הבאים:

1. **משרד העבודה ושירות התעסוקה:** להציג לוועדה אילו מענים קיימים היום לחזרת משרתי המילואים לשוק העבודה, האם אלו כוללים התייחסות לקבוצות הסיכון, כמה משרתים השתמשו בהם בפועל ומהם הפערים המרכזיים שנותרו ללא מענה.
2. **משרד האוצר:** להציג אומדן תקציבי ראשוני לעלות הרחבתם של המענים הקיימים, או לחלופין הפעלת כלים זמניים שיגשרו על התקופה עד לאחר הבחירות.
3. **משרד ראש הממשלה:** להציג מיהו הגורם המתכלל לטיפול בתעסוקת משרתי המילואים, ובמידה וגורם כזה אינו קיים, מיהו הגורם שבכוונת הממשלה למנות לניהול אתגר חשוב זה.

בברכה,

מיכאל ספיבק
מקדם מדיניות
פורום ארלוזורוב

העתק:

עמית בן-צור, מנכ"ל פורום ארלוזורוב
עו"ד תומר שמוקלר, מנהל המחלקה הציבורית, פורום ארלוזורוב

מקורות:

- וינבלום, ש' (2023), [ביטחון תעסוקתי בעולם ובישראל \(פורום ארלוזורוב\)](#).
- המוסד לביטוח לאומי (2026). [בתוני תעסוקת משרתי מילואים](#)
- נצר, ע' (טרם פורסם), [צעירים בשוק העבודה – נייר מדיניות \(פורום ארלוזורוב\)](#).

